

UN TALLER D'AMFORES A MATARÓ

A conseqüència d'abundants pluges que afectaren a tot el terme de Mataró durant el mes de juny de l'any 1967 es produïren fortes avingudes torrencials que particularment foren sensibles en tota l'amplada de la riera de Sant Simó, on les aigües arrastraren cap el mar la major part de les terres superficials. En alguns llocs el rebaix que s'ocasionà deixà al descobert un nivell primitiu que mai l'havíem vist, perquè des de feia molts anys estava soterrat, del qual mai n'havien parlat els historiadors de les generacions passades.

En un sector de l'esmentat nivell, proper a l'antiga masia de can Portell i de la font del Pericó, quedaren visibles les restes de tres forns agrupats que devia ésser tot el que restava d'un primitiu taller d'uns terrissers.

Hi efectuàrem un sol i únic tanteig en aquell moment, que consistí en treure la sorra que omplia els forns i els seus contorns. Tractem de tres forns de planta circular amb una reduïda obertura on s'iniciava un estret passadís. Eren construïts d'una sola peça, d'argila molt resistent, units al damunt d'un sòlid llit de la mateixa argila, que el trobàrem fraccionat dels seus contorns amb certes desigualtats. És un tipus de forn idèntic a altres que anteriorment havíem vist junt a les restes d'algunes viles romanes d'Íluro i possiblement eren d'un tipus tradicional del país.

El primer forn amidava un diàmetre interior variable entre 2,60 i 2,80 m, amb parets desiguals d'espessor, oscil·lant entre 0,30 i 0,42 m, conservades en una alçària màxima de 0,70 m a l'exterior, però l'interior s'aprofundia dintre del llit d'argila abastant una alçària total de 1,40 m. L'amplada de l'obertura era d'1,20 m i les parets del passadís adossat tenien 0,20 m d'espessor.

El segon forn el trobàrem quelcom més atropellat que l'anterior, amb un diàmetre desigual entre els 2,60 i 2,75 m conservat en una alçària total d'1,10 m. Les parets variables entre 0,37 i 0,50 m de gruix i l'obertura d'1,10 m d'amplada.

Del tercer forn únicament s'en conservava la meitat, amb un diàmetre interior de 2 m i les parets de 0,35 m d'espessor conservades en una alçària de mig metre.

La llargària total del llit d'argila, on hi estaven construïts els forns, era de 26 m, aproximadament, per una amplada indeterminada. A continuació, en direcció al nord i al mateix nivell el terreny, estava omplert

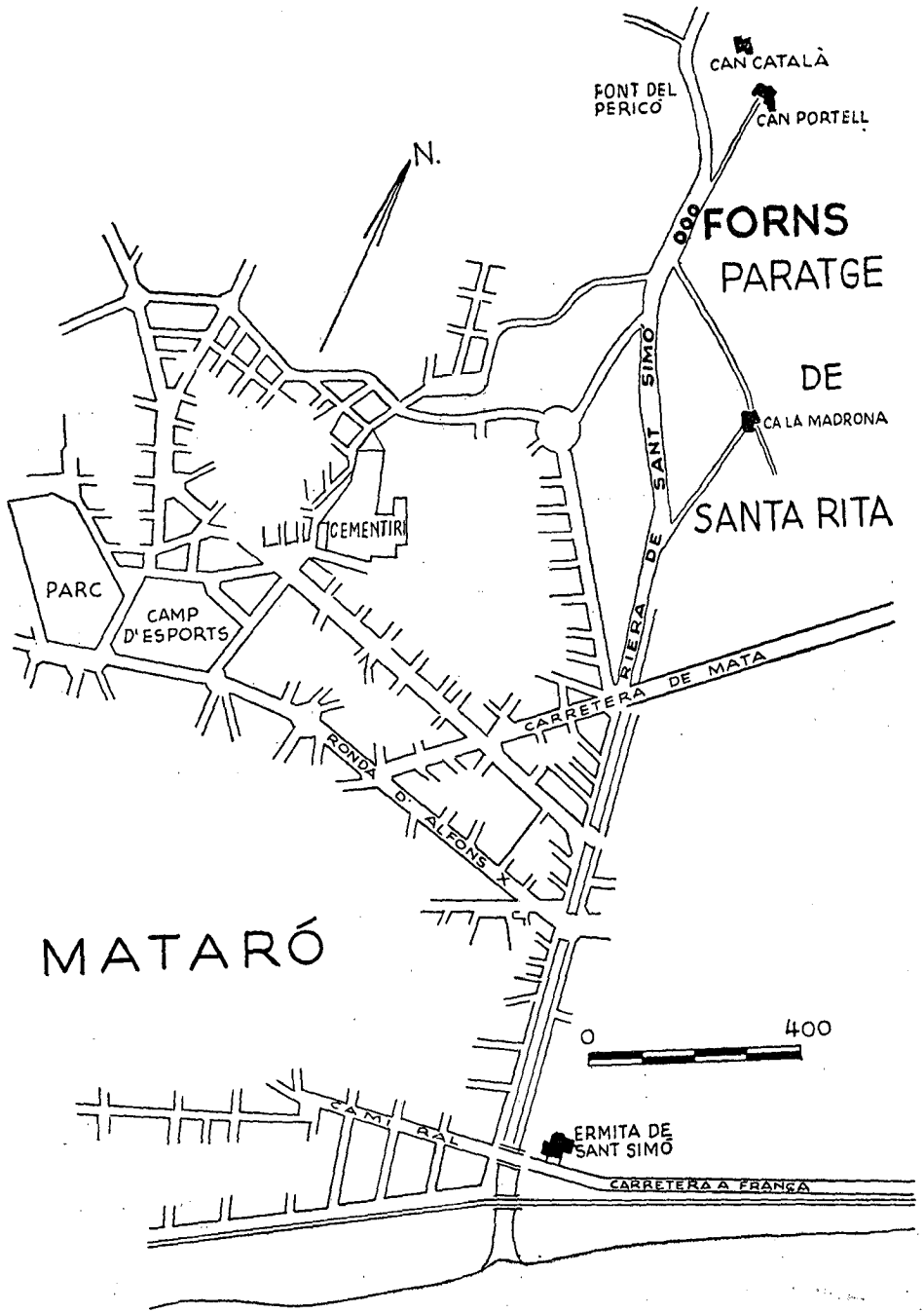

Fig. 1

d'un abundant escampall de fragments de ceràmica, particularment pertanyents a àmfors de diverses classes i alguns fragments d'atuells de gran tamany segons indicava la gruixària. L'escampall desapareixia en el centre de la riera, però en tota la llargària del costat est fins a topar el marge i introduint-se al seu interior, s'accentuava l'abundància en quantitat sor-

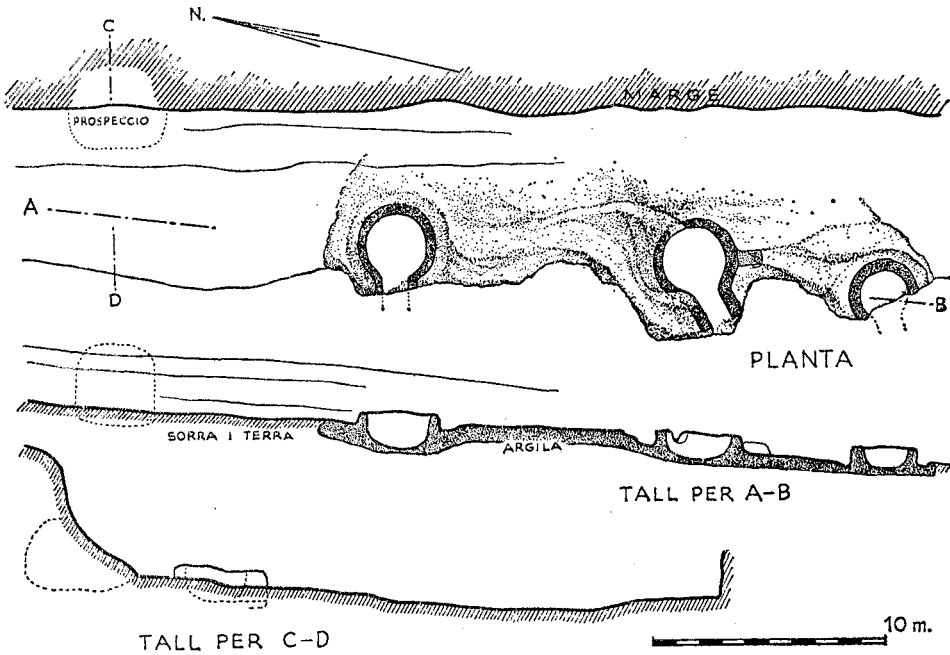

Fig. 2. — Conjunt dels forns descoberts en la riera de Sant Simó.

prenent. Un intent d'exploració a l'interior del marge proporcionà tot seguit una enorme quantitat de fragments d'àmfors de diversos perfils i cendra amb una absència total de terra, donant a entendre que era l'indret on s'acumulaven les desferres i les peces malmeses de les cuites deficientes. Les àmfors que més hi abundaven eren les de cos cilíndric de parets primes, boca horitzontal i punta buida, iguals a les que es troben en els nostres poblats ibèrics, i en menys quantitat les romanes de parets més gruixudes com les que tantes vegades apareixen indistintament en els poblats ibèrics com en les viles romanes.

Les condicions de l'emplaçament del taller era del tot favorable pel proveïment a les nombroses vil·les existents en aquell indret i més particularment a les que estaven prop del mar i de les esplèndides vies de comunicació amb la ciutat, que devien ésser els llocs més indicats per a l'exportació de certs productes.

Creguérem que el descobriment dels forns alludits ens obligava de fer-ne un estudi detallat i ens proposàrem de portar-lo a terme, però les

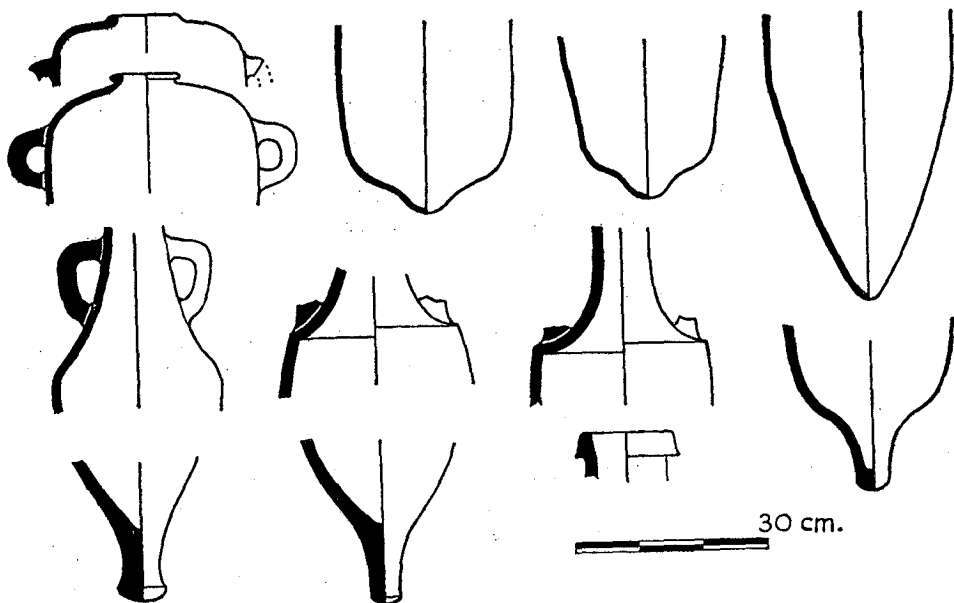

Fig. 3. — Alguns perfils de les àmfores que es fabricaven en els forns de la riera de Sant Simó.

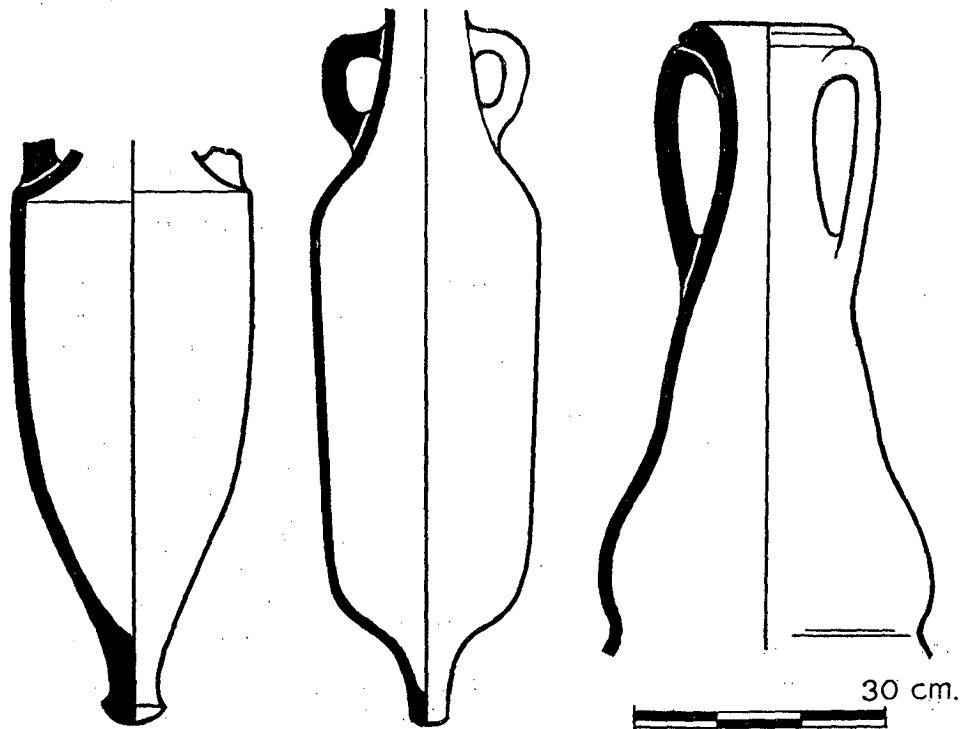

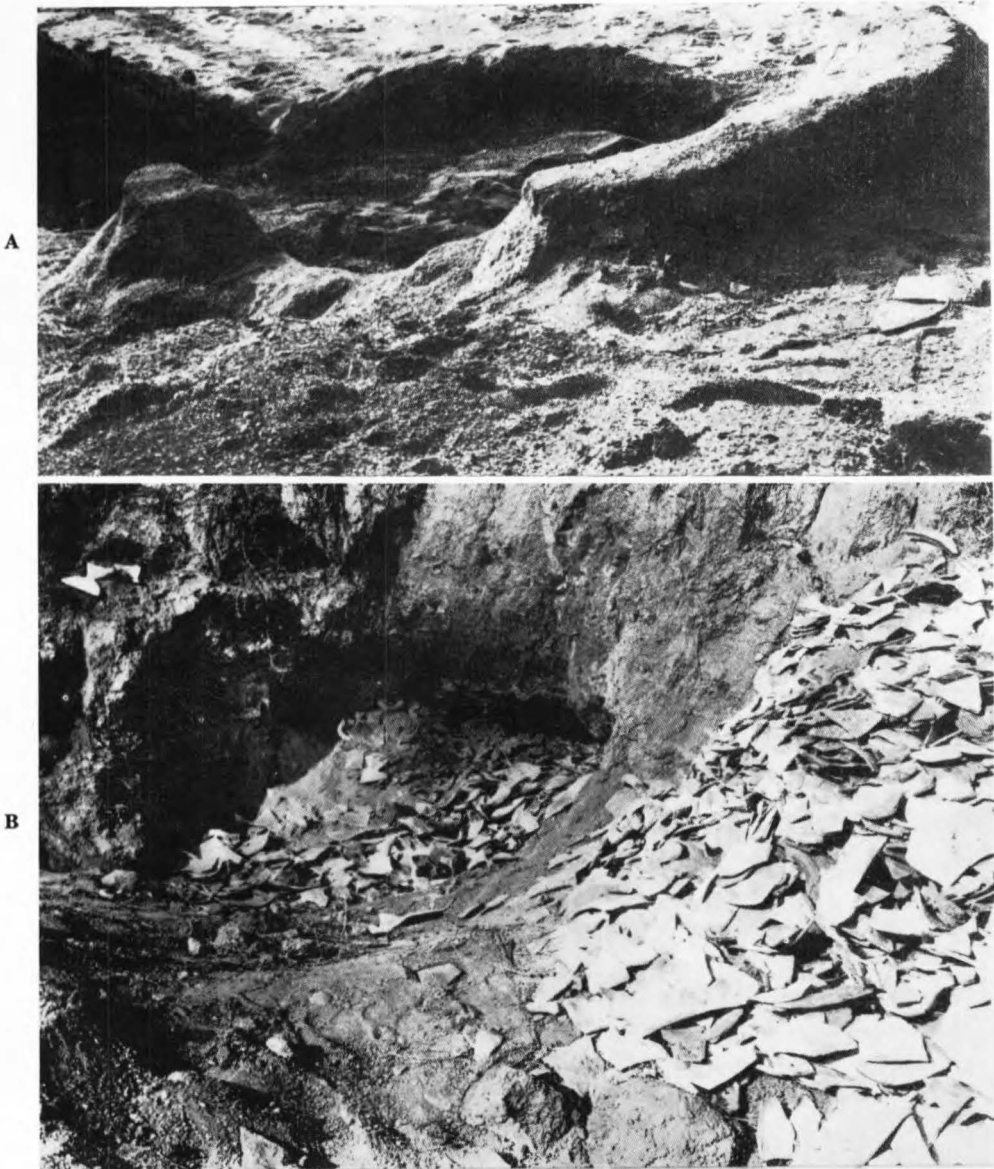
Fig. 4. — Amfores trobades en el terreny de les cristalleries, situat al paratge de Santa Rita.

circumstàncies en aquell moment es presentaren contràries, veient-nos obligats de renunciar a tal propòsit en espera d'una altra ocasió que mai més s'ha presentat.

Afegim una altra notícia per estar del tot relacionada amb els forns que tractem. Pel mes de març de l'any 1960 uns obrers que obriren unes cates per a la fonamentació d'un magatzem que anava a construir la Societat Cooperativa de Cristalleries de Mataró en un terreny situat a uns 400 metres dels forns, al costat est de la riera, en el lloc de Vallveric i Santa Cecília, del paratge de Santa Rita, que pertany al veïnat de Mata i terme de Mataró, descobriren a un metre de profunditat un nivell abundant de grossos fragments de ceràmica romana de la classe comuna, d'àmfores, dolia i tègules. Foren tretes quatre àmfores, tres de les quals foren lliurades al Museu de Mataró i una fou reservada per les dites Cristalleries. La importància del descobriment ha estat el poder confirmar que les tals àmfores i ceràmica procedien dels forns de la riera de Sant Simó. A 1,50 m de més profunditat de la dita fonamentació es descobriren tres sepultures de tègules perfectament intactes orientades de sud a nord, i tenien el cap al costat del nord. No contenien objectes d'ofrena, però, a poca distància s'hi trobà una olla o urna (?) feta a mà, totalment aixafada, i que junt a ella hi havia mitja destal de bronze, que també fou lliurada al Museu de Mataró.

Des de l'any 1967, que la casualitat descobrí i ens posà a les mans les despulles de l'antic terrisser d'Iluro, l'arqueologia mataronina ha tingut diversos alts i baixos. No volem comentar les causes que han motivat els baixos, però hem de lamentar que des de llavors s'han produït nombroses pèrdues arqueològiques, com són la total destrucció d'una sèrie d'habitacions del poblat ibèric existent en la muntanya de Burriac, també importants destruccions en la vil·la romana de la Torre Llauder i altres que no cal esmentar. Fem constar també la pèrdua definitiva dels forns de la riera de Sant Simó, que no ha estat pas produïda per les avingudes de les aigües torrencials, sinó per mans dels homes que fan i desfan les coses.

Finalment, agraïm al Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya la seva presència a Mataró, on hi està efectuant profitoses excavacions arqueològiques, descobrint importants vestigis de la romana Iluro fins ara desconeguts, així com també per les activitats que està desenvolupant en diversos poblats ibèrics, entre ells els de Burriac i Alfar. — MARIÀ RIBAS I BERTRAN.

A, un dels forns en els treballs de neteja. B, inici de la projecció en el marge de la riera de Sant Simó.